

ROK 2025 – ROKIEM PROFESORA KAZIMIERZA KOPECKIEGO

Zarząd Główny SEP na podstawie § 18 ust. 5 pkt. 13 statutu SEP, zgodnie z rekomendacją Centralnej Komisji Historycznej SEP, ogłasza rok 2025 – rokiem profesora Kazimierza Kopeckiego. W 2025 roku przypada jubileusz 80-lecia Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, którego twórcą był prof. dr hab. inż. Kazimierz Kopeccki. Jako wybitny uczyony i inżynier wniósł duży wkład w rozwój zarówno polskiej energetyki, jak również Wydziału i Uczelni. Profesor był także zasłużonym działaczem Stowarzyszenia i w uznaniu zasług otrzymał w 1972 r. godność członka honorowego SEP.

Słowo wstępne prezesa Oddziału Gdańskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich

Szanowne Koleżanki,
Szanowni Koledzy

Honorowanie i popularyzowanie przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich osiągnięć wybitnych twórców elektryki, przez ustanowienie ich Patronami Roku, ma 18-letnią tradycję – zapoczątkowaną w 2007 r. Na wniosek Oddziału Gdańskiego SEP, decyzją Zarządu Głównego SEP, Patronem Roku SEP w 2025 r. został uhonorowany prof. Kazimierz Kopecki. W roku 2024 upłynęło 120 lat od Jego urodzin i 40 lat od śmierci. Ponadto w 2025 r. Wydział Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej obchodzi swoje 80-lecie, a prof. Kopecki w 1945 r. był jednym z głównych twórców pomysłu utworzenia oddzielnego Wydziału Elektrycznego i oddzielnego Wydziału Mechanicznego na Politechnice Gdańskiej. W czasach istnienia Wolnego Miasta Gdańska, na politechnice w Gdańsku funkcjonował bowiem Wydział Mechaniczno-Elektryczny.

Prof. Kazimierz Kopecki urodził się 28 kwietnia 1904 r. W roku 1928 uzyskał dyplom inżyniera elektryka na Wydziale Mechaniczno-Elektrycznym Politechniki Lwowskiej. Po ukończeniu studiów rozpoczął pracę zawodową w Pomorskiej Elektrowni Krajowej Gródek w Toruniu, pod kierunkiem inżyniera Alfonsa Hoffmanna, gdzie zajmował się problemami ekonomicznymi elektryfikacji.

W latach 1938–1939 zajmował stanowisko dyrektora Miejskich Zakładów Energetycznych w Toruniu. We wrześniu 1939 r. był komendantem obrony cywilnej Torunia, a w okresie II wojny światowej pracował jako robotnik w Elektrowni Miejskiej w Krakowie. W kwietniu 1945 r. przybył do Gdańska jako członek grupy operacyjnej ówczesnego Ministerstwa Oświaty, aby wziąć udział w odbudowie, uruchamianiu i organizacji politechniki w Gdańsku.

W swojej działalności naukowej, prowadzonej przez niemal 40 lat na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, zajmował się głównie: badaniami kosztów energii, niezawodności systemów ener-

tycznych, modelami optymalizacyjnego rozwoju i zarządzania wielkimi systemami elektroenergetycznymi. Był autorem wielu artykułów, wydawnictw książkowych a także promotorem 16 rozpraw doktorskich. Dzięki Jego działalności naukowej zostały stworzone podstawy rozwoju nowej gałęzi nauki, jaką w ciągu kilku ostatnich dekad stała się energetyka kompleksowa, obejmująca swym zasięgiem wszystkie przemiany energetyczne i wszystkie nośniki. Profesor był pierwszym dziekanem Wydziału Elektrycznego (1945–1950), a następnie prorektorem (1951–1956 i 1959–1960) oraz rektorem Politechniki Gdańskiej (1960–1966). W uznaniu zasług w 1975 r. otrzymał tytuł doktora honoris causa Politechniki Gdańskiej.

Prof. Kazimierz Kopecki od roku 1928 aktywnie działał w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich i w roku 1933 piastował stanowisko prezesa Oddziału Toruńskiego. W 1945 r. walczył przyczynił się do reaktywacji Oddziału SEP Wybrzeża Morskiego w Gdyni i jego przeniesienia do Gdańska. Po przekształceniu tego oddziału w 1947 r. w Oddział Gdański, prof. Kopecki był prezesem zarządu oddziału w latach 1947–1948 oraz 1954–1956. Fakt zajmowania stanowiska prezesa dwóch różnych oddziałów SEP jest z pewnością potwierdzeniem wysokiej aktywności prof. Kopeckiego w działalności stowarzyszeniowej. W 1972 r. prof. Kazimierz Kopecki uzyskał godność członka honorowego, nadaną przez Walny Zjazd Delegatów SEP.

Profesor Kazimierz Kopecki zmarł 11 marca 1984 r. w Gdańsku i został pochowany na cmentarzu w Gdańsku Oliwie.

Stanisław Wojtas
prezes Oddziału Gdańskiego SEP

Uchwała nr 100/2022-2026

Zarządu Głównego SEP z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia patronem roku 2025 profesora Kazimierza Kopecckiego

§ 1

W 2025 roku przypada jubileusz 80-lecia Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, którego twórcą był prof. dr hab. inż. Kazimierz Kopeccki. Jako wybitny uczony i inżynier wniósł duży wkład w rozwój zarówno polskiej energetyki, jak również Wydziału i Uczelni. Profesor był także zasłużonym działaczem Stowarzyszenia i w uznaniu zasług otrzymał w 1972 r. godność członka honorowego SEP.

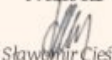
§ 2

Zarząd Główny SEP na podstawie § 18 ust. 5 pkt. 13 statutu SEP, zgodnie z rekomendacją Centralnej Komisji Historycznej SEP, ogłasza rok 2025 – rokiem profesora Kazimierza Kopecckiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezes SEP

Sławomir Cieślak

Opiniował pod względem formalno-prawnym
Stefan Mazurkiewicz, radca prawny

Słowo wstępne prezesa Stowarzyszenia Elektryków Polskich na temat Patrona Roku 2025 SEP – prof. Kazimierza Kopecckiego

Szanowne Koleżanki,
Szanowni Koledzy

Prof. Kazimierz Kopeccki w książce „Jutro energetyczne Polski” (Wiedza Powszechna, Warszawa, 1981) odnosząc się do ekspertyzy PAN z czerwca 1978 r. napisał, że: (...) ekspertyza ta jednak wymaga już obecnie aktualizacji oraz sięgnięcia prognozami poza rok 2000, do lat 2020 lub 2030. Od wydania książki minęło ponad 40 lat, a w Polsce horyzont określany przez decydentów pozostał niezmienny. Stowarzyszenie Elektryków Polskich wybrało prof. Kazimierza Kopecckiego na Patrona Roku 2025 m.in. właśnie dlatego, żeby pokazać wybitne postaci polskiej nauki, których chciano wysłuchać w kontekście rozwoju polskiego systemu energetycznego, nawet w czasach służszenie minionych. W tej samej książce profesor pisał, że: (...) sprawy energetyki (...) – podobnie jak transportu czy gospodarki wodnej – wymagają spojrzenia w daleką przyszłość. W roku 2024 nastąpiła powódź w południowym dorzeczu Odry. Jest to kolejne bolesne doświadczenie, szczególnie że do podobnego zdarzenia doszło już w roku 1997. Tam, gdzie wyciągnięto wnioski z roku 1997, skutki tegorocznej powodzi były zminimalizowane (nauczono się magazynowania wody i zarządzania przepływami). Jawnie koresponduje to z przytoczonymi słowami prof. Kazimierza Kopecckiego i daje jasne wskazówki dla obecnej sytuacji w Polsce w kontekście transformacji systemu energetycznego – jeżeli nie nauczymy się magazynować energii i odpowiednio zarządzać procesami energetycznymi, to czekają nas skutki podobne do tych z ostatniej powodzi. Jakże aktualne są również słowa profesora że: (...) ślepe potrząsanie chorym ustrojem nie potrafi go uzdrowić, a zaniedbań w tworzeniu przesłanek rozwojowych nie da nadrobić się krzykiem, obelgami i wydzieraniem sobie nawzajem i społeczeństwu rzekomych zdobyczy i przywilejów.

Oprócz wspomnianych wyżej aspektów merytorycznych, które przyczyniły się do wyboru prof. Kazimierza Kopecckiego na Patrona Roku 2025, są też czynniki okolicznościowe. W roku 2024 minęło 120 lat od narodzin Kazimierza Kopecckiego (28 kwietnia 1904 r.) oraz 40 lat od Jego śmierci (11 marca 1984 r.), a w roku 2025 będzie 50. rocznica otrzymania przez prof. Kazimierza Kopecckiego akademickiego tytułu honorowego doktora honoris causa Politechniki Gdańskiej.

Prof. Kazimierz Kopeccki był wybitnym uczonym (450 publikacji, w tym 6 samodzielnych książek i 3 skrypty, promotor 16 doktorów), który miał silny fundament praktyczny: w latach 1928-1938 pracował w Pomorskiej Elektrowni Krajowej Gródek w Toruniu, gdzie piastował stanowisko inżyniera działu,

a w latach 1938-1939 dyrektora Miejskich Zakładów Energetycznych w Toruniu, a w okresie II wojny światowej pracował jako robotnik w Elektrowni Miejskiej w Krakowie. W roku 1945 był współtwórcą studiów na Politechnice Gdańskiej, gdzie później był m.in.: rektorem (1954 i 1960-1966), proroctorem ds. nauczania (1951-1954) i proroctorem ds. nauki (1954-1956), dziekanem Wydziału Elektrycznego (1945-1950), dyrektorem Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki Wydziału Elektrycznego (1969-1974) oraz kierownikiem Katedry Urządzeń Elektrycznych, Energetyki i Gospodarki Elektrycznej, później Elektroenergetyki (1945-1969). Na emeryturę przeszedł w 1974 r.

Patron Roku 2025 był twórcą polskiej szkoły energetyki kompleksowej, a w latach 1961-1969 był bezpartyjnym posłem na Sejm PRL (dwie kadencje). Był członkiem wielu organizacji: naukowych, społecznych i zawodowych, w tym: Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku (1945-1955), Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 1956 r.), Naczelnej Organizacji Technicznej, a od roku 1928 Stowarzyszenia Elektryków Polskich. W naszym Stowarzyszeniu działał aktywnie i pełnił społecznie funkcje prezesa Oddziału Toruńskiego SEP w roku 1933 i prezesa Oddziału Gdańskiego SEP w latach 1947-1948 oraz 1954-1956. W roku 1972 został Członkiem Honorowym Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Prof. Kazimierz Kopeccki miał również wielką pasję, którą była filatelistyka. W 1977 r. został honorowym członkiem Polskiego Związku Filatelistów. Ponadto został odznaczony: Medalem im. Mikołaja Kopernika w 1973 r. za wybitne osiągnięcia naukowe, Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz wieloma innymi odznaczeniami: państwowymi, regionalnymi, resortowymi i wojskowymi.

Prof. Kazimierz Kopeccki zmarł 11 marca 1984 r. w Gdańsku. W 1994 r. na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej odsłonięto tablicę pamiątkową dotyczącą profesora, a gmach wydziału nazwano Jego imieniem. Jego imieniem nazwano również ulicę w Gdańsku.

Stowarzyszenie Elektryków Polskich, a szczególnie Oddział Gdański SEP, planuje wiele wydarzeń związanych z Patronem Roku 2025, do uczestnictwa w których bardzo zachęcam. Jako prezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich jestem ogromnie dumny i zaszczycony, że tak zasłużona dla Polski i dla polskiego środowiska technicznego postać jest Patronem Roku 2025.

Z koleżeńskimi pozdrowieniami

Sławomir Cieślak
prezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich

Patron Roku 2025 polskich elektryków prof. Kazimierz Kopeccki (1904-1984)

W artykule przedstawiono biografię prof. Kazimierza Kopecckiego (1904-1984): okres studiów na Politechnice Lwowskiej, pracy w Pomorskiej Elektrowni Krajowej Gródek pod kierownictwem inż. Alfonsa Hoffmanna, pracy na Politechnice Gdańskiej. W kwietniu 1945 r. przybył do Gdańska i wziął udział w odbudowie i organizacji Politechniki Gdańskiej. Został powołany na stanowisko dziekana Wydziału Elektrycznego, a w listopadzie 1945 r. objął wykłady na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Zorganizował katedrę na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, która w latach 1945-1953 istniała pod nazwą Katedry Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, potem została przemianowana na Katedrę Elektroenergetyki, a w latach 1969-1991 wchodziła w skład Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki Politechniki Gdańskiej. Działalność naukowa K. Kopecckiego, prowadzona w Katedrze Elektroenergetyki do 1969 r., a później w Instytucie Elektroenergetyki i Automatyki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, obejmowała głównie badania kosztów energii, niezawodności systemów energetycznych oraz modeli optymalizacyjnych rozwoju i zarządzania wielkimi systemami.

POCHODZENIE, NAUKA, STUDIA

Kazimierz Kopeccki pochodził z rodziny inteligenckiej o rodowodzie ziemiańskim. Urodził się 28 kwietnia 1904 r. w Morawsku (pow. Jarosław, woj. lwowskie, po II wojnie światowej woj. rzeszowski), w rodzinie Władysława (pracownika banku) i Idy Henryki z d. Turnau. Miał trzech braci i dwie siostry: Jerzego, Stefana, Wandę (zam. Kowalska), Adama i Janinę Marię (zam. Rydel). Z żoną Jadwigą z d. Kucharską (ur. 6 stycznia 1907 r.) miał dwie córki: Krystynę (zam. Marcinkowską, ur. 30 maja 1929 r.) i Ewę (zam. Kirkor, ur. 8 września 1933 r., zm. 11 kwietnia 2013 r.). Dwóch jego starszych braci, Adam Kopeccki i Stefan Kopeccki, zostało zamordowanych w Katyniu w 1940 r.

Rys. 1. Prof. Kazimierz Kopeccki (1904 – 1984) (zbiory Pracowni Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Gimnazjum klasyczne oo. Jezuitów w Chyrowie

Od 1919 r. uczęszczał do gimnazjum klasycznego oo. Jezuitów w Chyrowie k. Przemysła. Świadectwo dojrzałości uzyskał z wynikiem celującym w 1922 r. Jednocześnie jako ochotnik służył w Wojsku Polskim przy 5 Pułku Artylerii Ciężkiej do 28 czerwca 1922 r.

Politechnika Lwowska we Lwowie

W roku 1922 (immatrykulacja, 9 października 1922 r., L.477) Kazimierz Kopeccki podjął studia na Politechnice Lwowskiej, na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Mechanicznego. Nasuwa się pytanie, dlaczego Kazimierz Kopeccki nie podjął studiów w Krakowie? Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy cofnąć się do początków Politechniki Lwowskiej. Otóż od 1844 r. była to niemieckojęzyczna Akademia Techniczna. Dzięki uzyskanej autonomii i samorządności Galicji w 1870 r. wprowadzono polski język wykładowy, a w 1877 r. przekształcono ją w pełnowartościową czterowydziałową Szkołę Politechniczną. W 1890 r. utworzono tam pierwszą polską katedrę elektrotechniki. W 1891 r. powierzono kierowanie Katedrą prof. Romanowi Dzieślewskiemu. Jego wychowanek – Kazimierz Drewnowski podjął organizację kierunku elektrotechnika w 1915 r. na nowo powstałej Politechnice Warszawskiej. To potwierdza pionierską rolę Lwowa w historii polskiej elektrotechniki.

Rys. 2. Kazimierz Kopeccki w latach młodzieńczych, Gimnazjum/Politechnika Lwowska (zbiory Pracowni Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 3. Gmach główny Politechniki Lwowskiej na pocztówce z 1914 r. Napis nad kolumnami: *Litteris et Artibus* (źródło: Polona)

W publikacji „Ostatnia rozmowa z Profesorem” – zapis wywiadu z prof. Kazimierzem Kopecckim, przeprowadzony przez Danutę Siemińską w ostatnim roku jego życia (1984 r.), profesor powiedział: (...) *W latach dwudziestych elektrotechnika uchodziła za przedmiot*

o wysokim stopniu trudności. Tylko nielicznym udawało się ukończyć studia w wyznaczonym terminie, zaś doktoraty, niezwykle zresztą rzadkie, obejmowały najczęściej dziedziny pokrewne, np. elektrochemię. Ja natomiast, jeszcze w szkole średniej, po okresie niepowodzeń z matematyki i fizyki, dostałem się w ręce znakomitego nauczyciela, który sprawił, że na świadectwie maturalnym miałem z tych przedmiotów oceny celujące. Potrafił także rozbudzić we mnie ambicję. Uznałem więc, że wybór tak zwanego łatwego kierunku w ogóle nie wchodzi w rachubę i dlatego zdecydowałem się na taki, o którym sądziłem, że da mi możliwość wykazania się. Dziś uważam za szczęście fakt, że mogłem studiować u najlepszych. Tacy wykładowcy, jak Stefan Banach, Maksymilian T. Huber, Antoni Plamitzer czy Antoni Łomnicki, to były wówczas niekwestionowane autorytety i sławy. Bardzo dużo im zawdzięczam.

Studia na Politechnice Lwowskiej wg programu – formalnie trwały 4 lata. Po 2 latach studiów, student mając zaliczone wg programu przedmioty, mógł przystąpić do egzaminu – półdyplomu. Po kolejnych 2 latach, mając zaliczone przedmioty wg programu, odbywał się egzamin dyplomowy. W praktyce studia trwały dłużej – student Kazimierz Kopecki zakończył studia po 6 latach – w 1928 r. Opóźnienie zakończenia studiów w regulaminowym czasie były powodowane, podjęciem praktyki zawodowej, zarobienia pieniędzy na kolejne lata studiów, ale także z powodu problemów z zaliczeniem i zdaniem egzaminów z przedmiotów, obejmujących program studiów. Interesujące jest pokazanie, w jakim trybie trwały studia Kazimierza Kopeckiego na Politechnice Lwowskiej.

Rys. 4. Karta wpisowa do użytku dziekanatu: rok naukowy 1923/1924, rok studiów II

W dokumencie na rys. 4 podano przedmioty: wykład z fotografii i ćwiczenia z fotografii, zaliczenie 8-tygodniowej praktyki w elektrowni poznańskiej oraz że zdał egzamin ogólny z postępowem bardzo dobrym 3 października 1925 r. Przewodniczącym Komisji był dr Kazimierz Idaszewski. Ten zdany egzamin był warunkiem kontynuowania dalszych studiów – w roku naukowym 1925/1926 na III roku.

Uzyskana ocena uzasadnia, dlaczego już od 1927 r., ze względu na bardzo dobre wyniki w nauce, student Kazimierz Kopecki pracował jako asystent w Laboratorium Pomiarów i Maszyn Elektrycznych, pod kierownictwem prof. Kazimierza Idaszewskiego, prowadząc ćwiczenia dla studentów III i IV roku. W czasie studiów ukończył kursy: ekonomii, księgowości i prawa oraz odbył praktykę w elektrowniach: poznańskiej, tarnowskiej i chorzowskiej, a także w Hucie Laura w Katowicach.

W podanym na rys. 5 dokumencie podano: Politechnika Lwowska, Wydział: mechaniczny, Oddział: elektrotechniczny, grupa: prądy silne, rok naukowy 1927/1928, rok studiów IV, liczba indeksu: 612 karta wpisowa do użytku dziekanatu, studenta Kopeckiego Kazimierza, Morawsko, p. Jarosław, woj. Lwów, ur. 28.IV. 1904 r. Przedmioty: ćwic. konstrukcji silników tłokowych, liczba godzin w tygodniu, półrocze zimowe 3, nazwisko wykładowczego prof. Eberman. Zdał egzamin dyplomowy jako inżynier elektryk 23.III.1928 r. z ogólnym wynikiem bardzo dobrym. Podpisał dr K. Idaszewski Przewodniczący Komisji egzaminów dyplomowych dla

Rys. 5. Karta wpisowa do użytku dziekanatu: rok naukowy 1927/1928, rok studiów IV

Oddziału elektrycznego. Zatem student Kazimierz Kopecki ukończył studia w roku 1928 z wynikiem bardzo dobrym, otrzymując 23 marca 1928 r. dyplom inżyniera-elektryka za projekt elektryfikacji miasta Jarosławia.

OKRES PRZED I PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

Okres Toruński

W tekście „Ostatnia rozmowa z Profesorem” profesor powiedział: (...) Jeszcze przed ukończeniem studiów zostałem asystentem znakomitego profesora Kazimierza Idaszewskiego, który obdarzył mnie sporym zaufaniem, powierzając w krótkim czasie kierownictwo laboratorium maszynowego. Pewnego dnia przyniósł mi Profesor list od pana Alfonsa Hoffmanna – dyrektora Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek” z siedzibą w Toruniu. Otóż w tym liście zawiadamiał on o nieoczekiwanie wolnym miejscu na stanowisko dyrektora do spraw technicznych, prosząc jednocześnie Idaszewskiego o przysłanie kogoś odpowiedzialnego. Natychmiast! No i usłyszałem: „Panie Kopecki! Wprawdzie robię jak ostatni idiota, który uciną sobie rękę, ale przecież nie mogę Hoffmannowi posłać byle kogo. Niech pan zaraz pisze list, że się zgadza”. Cóż było robić? Napisałem, chociaż w skrytości ducha uważałem, że zadanie to przerasta daleko moje możliwości. Nie miałem przecież żadnego doświadczenia w pracy wielkiego przedsiębiorstwa elektrycznego. Dość wspomnieć, że wówczas „Gródek” budował pierwsze w naszym kraju linie przesyłowe najwyższych napięć, a także elektrownie wodne i ciepłe na całym obszarze północnej Polski – od Włocławka aż po Hel. Początki okazały się dla mnie niezwykle trudne. Hoffmann był niesłychanie wymagający i dokładny. Wszędzie zajrzał, każdą czynność skontrolował tak, że niemożliwe były jakiegokolwiek braki. (...) Do mnie należały wszystkie zagadnienia związane z elektryfikacją Pomorza. Opracowałem wówczas pierwszą w Polsce taryfę, tzw. uniwersalną, będącą rozszerzeniem taryf dwuczłonowych, która miała złamać dotychczasowe monopole elektrowni stawiających odbiorcom energii spore ograniczenia. Czyniąc zadość żądaniom Hoffmanna, który zobowiązywał młodych pracowników do pracy naukowej i publikacji, wyjeżdżałem – wysyłany przez niego – na rozmaite zjazdy i konferencje międzynarodowe, już jako specjalista. Dzięki tym wyjazdom poznałem elektroenergetykę: Francji, Szwecji i Niemiec.

Zakres działalności przedsiębiorstwa Gródek obejmował wtedy cały teren Polski na północ od Włocławka, łącznie z Wybrzeżem i nowo wybudowanym portem w Gdyni. Dyrektor A. Hoffmann wymagał od młodych pracowników nie tylko rzetelnej pracy inżynier-

skiej, lecz zobowiązywał ich także do działalności naukowej i do publikacji uzyskanych wyników. Wnioski ze swoich prac nad taryfami inż. K. Kopecki referował m.in. na konferencjach międzynarodowych w Brukseli (1936) i Berlinie (1938).

Począwszy od roku 1928 aktywnie działał w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich i w roku 1933 był prezesem Oddziału Toruńskiego. Zarząd Miejski w Toruniu ogłosił konkurs na stanowisko dyrektora Elektrowni i Tramwajów Miejskich w Toruniu, 8 kwietnia 1938 r. inż. Kopecki zgłosił swoją kandydaturę na to stanowisko. Dyrektor Gródka – inż. Alfons Hoffmann, w wystawionej w październiku 1938 r. opinii o pracy inż. Kopeckiego w Gródku, napisał m.in.: (...) *W czasie dziesięcioletniej pracy poznaliśmy inż. Kopeckiego jako nadzwyczaj zdolnego pracownika dla zadań bardzo trudnych, częściowo głęboko wchodzących w kwestie prawnicze i ekonomiczne i znając opinie wytrawnych specjalistów zagranicą o nim, śmiało możemy go możemy najlepszym specjalistą taryfowym w Polsce, a równym z specjalistami zagranicznymi.*

Tuż przed wybuchem wojny objął stanowisko komendanta wszystkich cywilnych służb miejskich Torunia. Zmuszony do ewakuacji z Torunia, ocalał życie, instynktownie chowając się podczas bombardowania śródmieścia Lublina.

Okres krakowski

Ostrzeżony, że jego nazwisko zostało umieszczone na liście wrogów III Rzeszy, uciekł z transportu do Niemiec i dotarł do Krakowa, gdzie pozostał do końca okupacji. Pod zmienionym nazwiskiem został zatrudniony w elektrowni krakowskiej i zajmował się odczytywaniem liczników. W ramach państwa podziemnego, kierowanego przez Delegaturę Rządu w Londynie, należał do jednego z zespołów konspiracyjnych, zajmującego się opracowaniem na okres powojenny, po klęsce Niemiec, materiałów dotyczących berlińskiego i wschodniemieckiego systemu energetycznego, mającego zasilić – w ramach reparacji wojennych – odbudowę przemysłu polskiego.

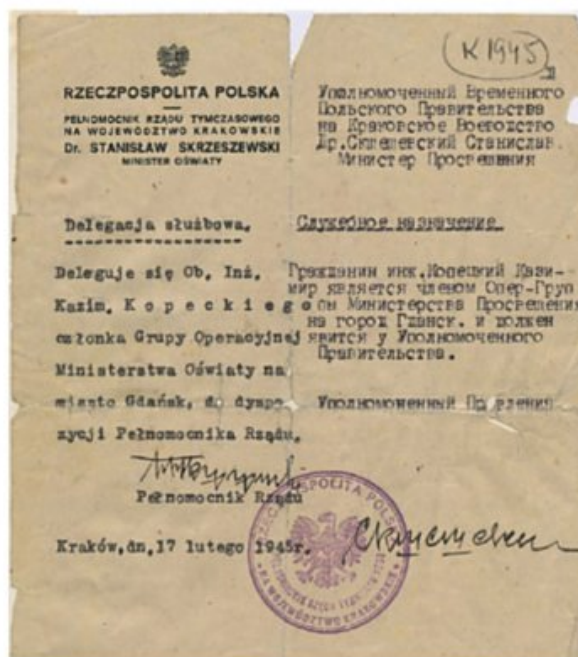
OKRES PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ – POLITECHNIKA GDAŃSKA

Początki Wydziału Elektrycznego

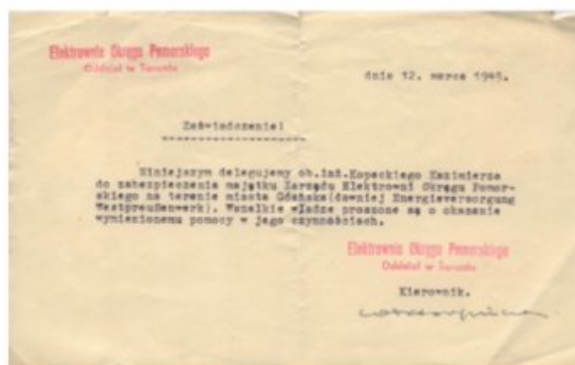
W kwietniu 1945 r. Kazimierz Kopecki przybył do Gdańska jako członek grupy operacyjnej ówczesnego Ministerstwa Oświaty, aby wziąć udział w: odbudowie, uruchamianiu i organizacji politechniki w Gdańsku. Osobiście kierował pracami nad odnalezieniem i zabez-

Rys. 6. Kazimierz Kopecki (z prawej) i Stanisław Turski w Malborku w 1946 r. (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 7. Dokument z 17 lutego 1945 r. delegujący inż. Kopeckiego do grupy operacyjnej (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 8. Dokument z 12 marca 1945 r. delegujący inż. K. Kopeckiego do Zarządu Elektrowni Okręgu Pomorskiego (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

pieczeniem majątku trwałego, niezbędnego do prowadzenia zajęć na uczelni. Trzeba tu przypomnieć, że wobec ogromu zniszczeń powszechnie wyrażano wówczas opinię, iż w ciągu najbliższych lat Politechniki Gdańskiej nie da się odbudować.

Jednakże dzięki staraniom inż. K. Kopeckiego i grupy jemu podobnych zapaleńców 24 maja 1945 r. został wydany dekret o przekształceniu Politechniki Gdańskiej w polską państwową szkołę akademicką i powołaniu w niej czterech Wydziałów: Inżynierii Lądowej, Mechaniczno-Elektrycznego, Chemicznego i Budowy Okrętów. Dekret ten zezwalał też na powołanie przez Ministra Oświaty dalszych wydziałów i oddziałów. W listopadzie 1945 r. powstał więc osobny Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej, którego organizatorem i pierwszym dziekanem w latach 1945-1950 był Kazimierz Kopecki.

Wydział Elektryczny prowadził początkowo cztery specjalności: energetyczną, konstrukcyjną, teletechniczną i radiotechniczną. Dwie ostatnie przeszły wraz z grupą katedr do utworzonego w roku

1952/1953 Wydziału Łączności, przemianowanego później na Wydział Elektroniki. W 1946 r. Kazimierz Kopecki otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, a w 1950 r. uzyskał stopień doktora nauk technicznych, nadany mu przez Radę Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej.

Awanse, funkcje i wyróżnienia prof. Kazimierza Kopeckiego na Politechnice Gdańskiej:

- 1945-1950 – dziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej,
- 1945-1974 – nauczyciel akademicki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej,
- 1945-1953 – kierownik Katedry Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej Politechniki Gdańskiej,
- 1953-1969 – kierownik Katedry Elektroenergetyki Politechniki Gdańskiej,
- 1946 – tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego,
- 1950 – stopień doktora nauk technicznych, nadany mu przez Radę Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej,
- 1958 – tytuł naukowy profesora zwyczajnego,
- 1954, 1960-1966 – rektor Politechniki Gdańskiej,
- 1955-1956 – prorektor ds. nauki Politechniki Gdańskiej,
- 1959-1960, 1969-1974 – dyrektor Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej,
- 1970 – godność Honorary Fellow, będąca odpowiednikiem doktoratu honoris causa, nadana przez Uniwersytet w Manchesterze,
- 1973 – Medal im. Mikołaja Kopernika za wybitne osiągnięcia naukowe przyznany przez prezydium PAN,
- 1975 – godność doktora honoris causa nadana przez Politechnikę Gdańską.

Rys. 9. Kazimierz Kopecki podczas wykładu w sali E41 w 1946 r. (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 10. Egzamin dyplomowy – sala E41 w Budyńku Wydziału Elektrycznego, w roku 1946: siedzi prof. Leon Staniewicz – dziekan honorowy, przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej, szósty od lewej prof. Kazimierz Kopecki – dziekan (stoi za prof. Leonem Staniewiczem), prof. Stanisław Kaniewski, stoi po prawej obok prof. L. Staniewicza (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 11. Kazimierz Kopecki jako prorektor do spraw nauki Politechniki Gdańskiej w 1956 r. (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 12. Kazimierz Kopecki (z prawej) odbiera z rąk przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej Józefa Wołkę insygnia rektorskie, ufundowane przez Wojewódzką Radę Narodową w 1960 r. (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rozwój Katedry Elektroenergetyki

Do grupy katedr związanych ze specjalnością energetyczną należała Katedra Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, działająca od 1945 r. pod kierownictwem prof. Kazimierza Kopeckiego. Do grona pracowników katedry prof. K. Kopeckiego na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej należał m.in. mgr inż. Alfons Hoffmann, który po II wojnie światowej wrócił na Pomorze i kierował odbudową kilku elektrowni wodnych, ale został zwolniony z pracy ze względów politycznych i w 1949 r. podjął pracę dydaktyczną na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej. Prowadził wykłady z elektrowni wodnych i grzejnictwa elektrycznego, wykorzystując przy tym swoje bogate doświadczenie z okresu pracy w Gródku. W 1957 r. w uznaniu niedocenionej wcześniej wiedzy technicznej oraz zasług dla rozwoju elektroenergetyki Alfons Hoffmann został uhonorowany tytułem profesora nadzwyczajnego, który otrzymał w wyniku starań podjętych z inicjatywy prof. K. Kopeckiego. W ten sposób zamknął się okres wieloletniej współpracy tych dwóch wybitnych polskich energetyków – prof. Kopeckiego i prof. Hoffmanna, rozpoczęty jeszcze w latach 30. XX w.

W pierwszym okresie działalności Katedry Urządzeń, Sieci i Gospodarki Elektrycznej, obejmującym lata 1945-1955 do grona nauczycieli akademickich dołączyli kolejno:

- mgr inż. Jan Piasecki (1903-1981), absolwent politechniki w Gdańsku (1931), mający kilkunastoletnią praktykę na kierowniczych stanowiskach w elektroenergetyce i udział w pracach normalizacyjnych,

który objął stanowisko adiunkta od 1 października 1946 r., a później został zastępcą profesora w 1951 r., docentem w 1954 r. i profesorem nadzwyczajnym w 1962 r. W latach 1946-1973 wykładał przedmioty: instalacje elektryczne, elektryfikację zakładów przemysłowych i bezpieczeństwo użytkowania urządzeń elektrycznych.

- mgr inż. Aleksander Jankowski (1912-1992) – absolwent politechniki w Mediolanie (1947 r.), który po powrocie do Polski w 1948 r. podjął pracę na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej, a jednocześnie był kierownikiem Oddziału Projektów w Zakładach Energetycznych Okręgu Nadmorskiego (1948-1951). W Katedrze prof. K. Kopeckiego był kolejno: starszym asystentem od 1 kwietnia 1949 r., adiunktem (1951-1953), zastępcą profesora (1953-1954) i docentem (1954-1971). Wykładał: sieci elektryczne, budownictwo sieciowe, równowagę systemów elektroenergetycznych i metody numeryczne.
- mgr inż. Henryk Bartmański (1911-2002) – absolwent Politechniki Warszawskiej (1936), po studiach zatrudniony m.in. w Polskich Zakładach Siemens (1937-1939) i w Pomorskim Biurze Elektrotechnicznym w Gdańsku (1945-1948). Na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej był kolejno: pomocniczym pracownikiem nauki od 1 lutego 1950 r., starszym asystentem (1952-1953), adiunktem (1953-1956), zastępcą profesora (1956-1961) i starszym wykładowcą (1961-1977). Wykładał: rozdzielnie i transformatornie oraz urządzenia elektryczne w elektrowniach.

W 1953 r. Katedra kierowana przez prof. K. Kopeckiego została przemianowana na Katedrę Elektroenergetyki. W 1954 r. do grona wykładowców w tej katedrze dołączył jeszcze mgr inż. Włodzimierz Hellmann (1911-1987), absolwent Politechniki Warszawskiej (1935), który po studiach aż do wybuchu wojny w 1939 r. pracował w polskim oddziale English Electric i w Biurze Projektów Zakładów Ślazel, a po 1945 r. organizował i odbudowywał energetykę bydgoską, ale w 1953 r. ze względów politycznych został usunięty ze stanowiska dyrektora technicznego Zakładów Energetycznych Okręgu Północnego. Na Wydziale Elektrycznym Politechniki Gdańskiej był kolejno: wykładowcą od 1 listopada 1954 r., zastępcą profesora (1955-1957), docentem (1957-1967), profesorem nadzwyczajnym (1967-1982) i profesorem zwyczajnym (1982-1987). Prowadził wykłady z: elektrowni ciepłych i wodnych oraz urządzeń elektrycznych w elektrowniach i maszyn analogowych.

Od połowy lat 50. w Katedrze Elektroenergetyki rozpoczęli pracę absolwenci Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej z okresu po II wojnie światowej, którzy w przyszłości zostali docentami i profesorami: Stanisław Góra, Jacek Marecki, Franciszek Milkiewicz, Tadeusz Przybylski, Jerzy Sołdek i Jerzy Sozański. Pierwszy z nich i dwaj ostatni odeszli wkrótce do innych uczelni. Do pracy na Politechnice Gdańskiej przeszedł natomiast Zbigniew Szczerba, absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Gdańskiej z 1956 r., który wraz z W. Hellmannem pracował w gdańskim oddziale Instytutu Energetyki. Przy większości katedr na uczelni działały tzw. gospodarstwa pomocnicze, zwane zakładami, w których wykonywano: projekty, badania i ekspertyzy oraz prowadzono jednostkową produkcję aparatów i urządzeń.

Przy Katedrze Urządzeń Elektrycznych, Sieci i Gospodarki Elektrycznej prof. K. Kopeckiego istniał wówczas Zakład Elektroenergetyki zarządzany bezpośrednio przez mgr. inż. Stefana Gieszczykiewicza. Większość prac wykonywali tam doświadczeni inżynierowie, zatrudnieni jako pracownicy gospodarstwa pomocniczego, ale uczestniczyli w nich również pracownicy naukowo-dydaktyczni. Pracownikami Zakładu Elektroenergetyki byli m.in. inżynierowie: Stanisław Babiński, Stanisław Boczkowski, Zbigniew Cichosz, Marian Eustachiewicz, Rudolf Krajewski, Jacek Marecki, Ryszard Pochyluk, Stefan Schally, Zbigniew Słoczyński, Jerzy Wołodźko i Stefan Wywiół. Wykonali oni m.in. wiele prac studialnych rozwoju systemu elektroenergetycznego w województwach północnych oraz

koncepcji zasilania wielu miast i regionów, a także projektów technicznych odbudowy, modernizacji lub budowy różnych obiektów energetycznych, w tym elektrowni i elektrociepłowni przemysłowych oraz linii i stacji elektroenergetycznych.

W wyniku dalszego intensywnego rozwoju z Katedry Elektroenergetyki wyłoniły się kolejne jednostki organizacyjne, a mianowicie: Katedra Elektrotechniki Przemysłowej (1957), Katedra Automatyki Przemysłowej (1966) oraz Ośrodek Obliczeniowy (1966). W 1958 r. prof. K. Kopecki otrzymał tytuł profesora zwyczajnego, a w 1969 r. został dyrektorem Instytutu Elektroenergetyki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, utworzonego przez połączenie kilku katedr na Wydziale Elektrycznym.

NAJWAŻNIEJSZE PRACE I OSIĄGNIĘCIA PROF. KAZIMIERZA KOPECKIEGO

Prof. Kazimierz Kopecki był wybitnym uczonym o niezwyklej osobowości i aktywności naukowej, inżynierskiej i organizatorskiej, twórcą wielkiej szkoły naukowej, specjalistą w zakresie gospodarki elektrycznej i energetyki kompleksowej oraz nauczycielem i wychowawcą kilku pokoleń inżynierów elektryków. Mimo ogromnego obciążenia obowiązkami organizacyjnymi i kierowniczymi na Wydziale i w Katedrze prof. K. Kopecki prowadził równoległe intensywną pracę naukową. Z lat 50. pochodzą Jego dwie poważne publikacje naukowe – o obliczaniu kosztów w elektroenergetyce i o awaryjności systemów elektroenergetycznych. Wówczas też dała znać o sobie Jego bezkompromisowość w dążeniu do prawdy. Prace te, które są dzisiaj fundamentem rachunku gospodarczego w energetyce, w tamtych czasach były przyjmowane niechętnie przez pewne grupy naukowców bądź wręcz odrzucane. Wprowadzone przez Profesora kategorie ekonomiczne rzekomo nie dawały się pogodzić z zasadami ekonomii politycznej.

Jego pierwszy podręcznik akademicki „Zarys gospodarki elektroenergetycznej”, napisany w latach 1950-1951, zawierał rozdział dotyczący zasad obliczania kosztów w elektroenergetyce, do których Profesor zaliczał również roczne koszty stałe, obejmujące m.in. koszty oprocentowania kapitału. Z tego powodu ówczesna cenzura nie dopuściła do rozpowszechniania podręcznika, którego cały nakład po wydrukowaniu w 1952 r. został skonfiskowany. Ocalały tylko nieliczne egzemplarze przesłane do recenzji lub korekty.

W okresie działalności Komitetu Elektryfikacji Polski PAN w latach 1957-1961 Profesor, przekonany o słuszności swojego stanowiska, opublikował monografię „Ogólne założenia i metodyka rachunku gospodarczego w pracach planowo-projektowych w elektroenergetyce”, będącą rozwinięciem Jego poglądów przedstawionych w „Zarysie gospodarki elektroenergetycznej”. W książce tej po raz pierwszy zostały sformułowane kryteria wyboru rozwiązania optymalnego w energetyce na podstawie prawidłowego rachunku kosztów i efektów, z uwzględnieniem rozkładów czasowych i dynamiki wzrostu. Dziś z perspektywy lat można w pełni ocenić pionierski charakter tej pracy. Druga znacząca monografia z tamtego okresu „Rachunek awaryjności i obliczanie rezerw”, zawierająca oryginalną metodę wyznaczania ekonomicznego poziomu rezerwy mocy oraz określania niezawodności wielkich systemów elektroenergetycznych, zapoczątkowała rozważanie tego problemu w wielu dalszych pracach różnych autorów.

Następną grupę prac prof. K. Kopeckiego stanowiły pionierskie opracowania z dziedziny podstaw ciepłownictwa. Jak większość prac Profesora – łączyły się one blisko z praktycznymi zastosowaniami w energetyce krajowej, zwłaszcza zaś na terenie Pomorza i Wybrzeża i były związane z koncepcją systemu ciepłowniczego Gdańska i Gdyni oraz ze studiami lokalizacyjnymi nowych elektrociepłowni, których celem był wybór miejsca pod budowę elektrociepłowni Gdańsk II, będącej obecnie głównym źródłem ciepła dla miejskiej sieci ciepłowniczej w Gdańsku.

Wiele prac Profesora pochodzi z okresu Jego działalności w Komitecie Badań i Prognoz PAN „Polska 2000” w latach 70. Do najważniejszych z nich należą: „Prognozowanie techniczne – terminy i określenia” (1970), „Zasoby surowców energetycznych Polski i ich wykorzystanie do 2000 r. na tle bilansu światowego” (1972), „Kapitałochłonność systemów energii użytkowej do 2000 r. na poziomie wytwarzania i przesyłania” (1973) oraz „Wpływ kryzysu energetycznego na zagadnienia surowcowe Polski” (1975).

Prace naukowe prof. K. Kopeckiego dotyczyły głównie: ekonomiki energetyki kompleksowej, matematycznych modeli optymalizacyjnych rozwoju i zarządzania wielkimi systemami, prognozowania długoterminowego, niezawodności systemów energetycznych, zagadnień substytucji i doboru nośników energetycznych, źródeł energii szczytowej i ochrony środowiska naturalnego. Tą drogą, a także dzięki kierowaniu licznymi pracami doktorskimi i opiece nad wieloma pracami habilitacyjnymi zostały stworzone podstawy rozwoju nowej gałęzi nauki, jaką w ciągu kilku ostatnich dekad stała się energetyka kompleksowa, obejmująca swym zasięgiem przemiany energetyczne i wszystkie nośniki.

W drugiej połowie lat 70., a więc już po przejściu na emeryturę, prof. K. Kopecki rozwinął szczególnie owocną działalność naukową i organizacyjną jako przewodniczący Komitetu Problemów Energetyki przy Prezydium PAN. Nawiązał współpracę z Syberyjskim Instytutem Energetycznym w Irkucku oraz Międzynarodowym Instytutem Stosowanej Analizy Systemów w Laxenburgu w Austrii, którego Polska była współzałożycielem i członkiem. Wykładał za granicą i wygłaszał referaty na światowych kongresach naukowych. W ramach Wszecznicy PAN wydał dwie książki o charakterze popularno-naukowym: „Człowiek w świecie energii” oraz „Jutro energetyczne Polski”. Warto przytoczyć fragment wstępu autora – prof. Kazimierza Kopeckiego w publikacji „Człowiek w świecie energii”: *Książka ta ma pokazać w sposób możliwie przystępny przeszłość, teraźniejszość i przyszłość energetyki. Zadanie to zahacza o bardzo wiele obszernych dziedzin nauki, techniki i gospodarki, jest więc zadaniem trudnym i niewdzięcznym. Trzeba było dla zmieszczenia koniecznej treści nieraz zrezygnować z wielu komentarzy, zresztą należało we wszystkim zachować należyte proporcje i umiar. Dlatego stosunkowo mniej miejsca poświęcono znanym, konwencjonalnym sposobom pozyskania i przetwarzania energii, a więcej sposobom nowym. Stąd zapewne ta książka nikogo nie zadowoli, ale na pocieszenie własne i Czytelników dodam, że mnie również, mimo usiłowań, nie potrafiła zadowolić. Dodajmy jeszcze, że to, co wiemy o dalszej przyszłości, jest dość trudne do odgadnięcia. Jedno można z całą pewnością stwierdzić, że ludzkość zawsze będzie musiała nieugięcie walczyć o to, by miała do swej dyspozycji ogień wykradzony bogom w dostatecznej i potrzebnej jej ilości, który musi wspólnie użyć dla swego dobra – albo zginie.*

Wraz z kierowanym przez siebie zespołem prof. Kopecki opracował w 1978 r. obszerną dwutomową ekspertyzę dla prezydium PAN „Zaopatrzenie gospodarki narodowej w surowce ze szczególnym uwzględnieniem metod optymalizacji gospodarki paliwowo-energetycznej oraz krajowej bazy surowcowej”. Korzystały z niej liczne placówki naukowe w całym kraju. W 1982 r. opracował osobiście następną, obszerną ekspertyzę na temat energetyki w okresie kryzysu gospodarczego. Prof. K. Kopecki był twórcą wielkiej szkoły naukowej. Wypromował łącznie 16 doktorów, z których ośmiu uzyskało habilitację, a kilku jest profesorami. Swoich uczniów i następców uczył przede wszystkim myślenia ekonomicznego o sprawach technicznych oraz patrzenia na rozwój energetyki w powiązaniu z rozwojem całej gospodarki, uczył rzetelności naukowej, umiłowania prawdy, umiejętności uczciwej dyskusji i obrony swoich przekonań oraz solidarnej, zespołowej pracy.

Za swoje osiągnięcia naukowe prof. K. Kopecki otrzymał wiele zaszczytnych odznaczeń. W 1970 r. Uniwersytet w Manchester nadał Mu godność honorary fellow. Wyróżnienie to przyznano wówczas po raz pierwszy uczonemu spoza krajów zachodnich. Równie zaszczytnym

wyróżnieniem prof. K. Kopeckiego było przyznanie Mu przez prezydium PAN w 1973 r. Medalu im. Mikołaja Kopernika za wybitne osiągnięcia naukowe oraz nadanie przez Politechnikę Gdańską w 1975 r. godności doktora honoris causa.

Rys. 13. Kazimierz Kopecki (w środku) uhonorowany godnością honorary fellow przez Uniwersytet w Manchester, 1970 r. (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

Rys. 14. Uroczystość nadania tytułu i godności doktora honoris causa Kazimierzowi Kopeckiemu 23 maja 1975 r. Na pierwszym planie stoją od lewej: rektor Janusz Staliński, dziekan Wydziału Elektrycznego Eugeniusz Wasilenko, promotor Jacek Marecki i Kazimierz Kopecki (zbiory Sekcji Historycznej Politechniki Gdańskiej)

W 1945 r. prof. Kazimierz Kopecki waleń przyczynił się do reaktywacji Oddziału SEP Wybrzeża Morskiego w Gdyni i jego przeniesienia do Gdańska. Po przekształceniu tego oddziału w 1947 r. w Oddział Gdański, prof. K. Kopecki był prezesem Zarządu Oddziału w latach 1947-1948 oraz 1954-1956. Fakt zajmowania stanowiska prezesa dwóch różnych oddziałów SEP jest z pewnością potwierdzeniem wysokiej aktywności prof. Kopeckiego w działalności stowarzyszeniowej. W 1972 r. prof. Kazimierz Kopecki uzyskał godność członka honorowego nadaną przez Walny Zjazd Delegatów SEP. Był czynnym organizatorem i jednym z założycieli Polskiego Związku Filatelistów na Wybrzeżu Gdańskim. Zorganizował Koło PZF w Sopocie i został jego wiceprzewodniczącym. Za aktywną działalność filatelistyczną otrzymał: Złotą Odznakę Honorową PZF, Złotą Odznakę „Za Zasługi dla Polskiej Filatelistyki” (1980) i wiele innych odznak i medali PZF. Tytuł członka honorowego PZF otrzymał na XII Walnym Zjeździe Delegatów PZF w 1977 r. Za działalność państwową został odznaczony m.in.: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim, Orderem Budowniczego Polski Ludowej, Sztandarem Pracy II i I klasy oraz odznaczeniami resortowymi i regionalnymi. Przez dwie kadencje był bezpartyjnym posłem na Sejm PRL. Za całokształt pracy naukowo-badawczej i społecznej został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Za wybitne osiągnięcia naukowe został uhonorowany w 1973 r. Medalem im. Mikołaja Kopernika.

PODSUMOWANIE

Prof. K. Kopecki żył i tworzył w takim okresie historycznym, w którym nieraz trudno było znaleźć zrozumienie dla głoszonych przez Niego poglądów na temat racjonalnej gospodarki energetycznej, opartej na zdrowych zasadach ekonomicznych. Mimo to Profesor stworzył w wielu dziedzinach podstawy teoretyczne rozwoju nowej gałęzi nauki, jaką za Jego życia stała się energetyka kompleksowa. Swoim uczniom i współpracownikom imponował dalekowzrocznością i szerokością spojrzenia na problemy energetyki kompleksowej, dawał godny naśladowania przykład ogromną aktywnością we wszystkich dziedzinach swojej wielokierunkowej działalności, w badaniach naukowych i opiece nad rozwojem młodych pracowników naukowych, w kształceniu i wychowaniu młodzieży studiującej, w nieustępliwej walce o rozwój energetyki i lepsze jutro Polski.

Prof. Kazimierz Kopecki zmarł 11 marca 1984 r. Senat Politechniki Gdańskiej uczcił Jego pamięć na nadzwyczajnym posiedzeniu zorganizowanym wspólnie z Radą Wydziału Elektrycznego. Pogrzeb Profesora odbył się na cmentarzu w Gdańsku-Oliwie z udziałem licznie zgromadzonych Jego współpracowników, kolegów i przyjaciół oraz uczniów i wychowanków. Od 16 grudnia 1986 r. patron ulicy w Gdańsku-Chelmie, patron ulicy także w Bełchatowie. W dniu 22 września 2022 r. na domu, w którym mieszkał przy ul. Derdowskiego 28, odsłonięto poświęconą mu tablicę pamiątkową.

W dziesiątą rocznicę śmierci prof. K. Kopeckiego w 1994 r. odbyło się w sali Senatu Politechniki Gdańskiej uroczyste zebranie plenarne Komitetu Problemów Energetyki PAN z udziałem JM Rektora i zaproszonych gości, a na Wydziale Elektrycznym odsłonięto tablicę pamiątkową i nazwano gmach Wydziału im. Profesora Kazimierza Kopeckiego. Na ścianie wejścia głównego budynku umieszczono tablicę pamiątkową z napisem:

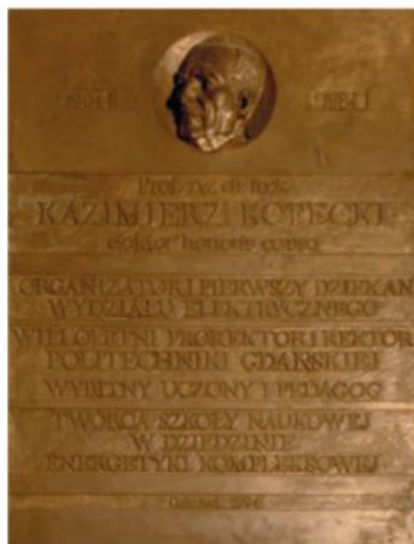
Prof. zw. dr inż.
KAZIMIERZ KOPECKI
doktor honoris causa
ORGANIZATOR I PIERWSZY DZIEKAN
WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO
WIELOLETNI PROREKTOR I REKTOR
POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ
WYBITNY UCZONY I PEDAGOG
TWÓRCA SZKOŁY NAUKOWEJ
W DZIEDZINIE
ENERGETYKI KOMPLEKSOWEJ
Gdańsk 1994

Rys. 15. Budynek Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej (fot. Mieczysław Ronkowski)

Rys. 16. Tablica nadania Budynkowi Wydziału Elektrotechniki i Automatyki im. prof. Kazimierza Kopeckiego (fot.: Mieczysław Ronkowski)

Rys. 17. Tablica pamiątkowa na ścianie wejścia głównego budynku Wydziału Elektrotechniki i Automatyki im. prof. Kazimierza Kopeckiego

WYKAZ DOKTORANTÓW

1. Jerzy Dziedzic: „Samoczynne załączanie ponowne z punktu widzenia stateczności układów”, 1954.
2. Tomasz Biernacki: „Dobór elementów systemu energetycznego – metoda rachunku analitycznego”, 1960.
3. Stanisław Góra: „Wpływ strat wyrównania dobowego na sposób pracy kaskady przewałowej elektrowni wodnych”, 1960.
4. Mieczysław Rodkiewicz: „Odbiór prądu z przewodów jezdnych”, 1960.
5. Tadeusz Przybylski: „Ekonomiczny rozrząd mocy w systemie elektroenergetycznym z uwzględnieniem strat przesyłu uogólnioną metodą pomiarów na liniach”, 1961.
6. Sławomir Wyszczkowski: „Niektóre zagadnienia projektowania okrętowych wind ładunkowych”, 1961.
7. Jacek Marecki: „Podział kosztów w skojarzonej gospodarce ciepło-elektrycznej”, 1961.
8. Franciszek Milkiewicz: „Ekonomiczny rozdział rezerwy wirującej i mocy regulacyjnej w systemie energetycznym”, 1962.

9. Jerzy Sołdek: „Oscylacyjne wzmacniacze magnetyczne”, 1962.
10. Irena Dobrzańska: „Zmienność obciążeń systemów energetycznych, ich analiza i metoda, prognozy na przykładzie zespołu systemów polskich”, 1963.
11. Jerzy Sozański: „Ruch przewalowy w zwartej kaskadzie przyzaporowych elektrowni wodnych na rzece nizinnej”, 1963.
12. Stanisław Krakowiak: „Analiza układu elektroenergetycznych sieci rozdzielczych na terenach wiejskich”, 1967.
13. Stefan Sobieszcański: „Dobór mocy transformatorów przetwarzających średnie na niskie napięcie w oparciu o minimalizację kosztów transformacji z uwzględnieniem narastania obciążeń w stacjach elektroenergetycznych”, 1970.
14. Lucjan Twardy: „Metoda wyznaczania mocy dyspozycyjnej dla potrzeb planowania rozwoju systemu elektroenergetycznego z punktu widzenia ubytków mocy o charakterze losowym”, 1970.
15. Barbara Borkowska: „Metoda wyznaczania rozpiętość mocy w sieciach elektroenergetycznych przy użyciu zasad rachunku prawdopodobieństwa”, 1974.
16. Zdzisław Kusto: „Wybór optymalnych parametrów układu ogrzewania słonecznego w budownictwie rozproszonym w warunkach klimatycznych Polski”, 1984.
12. „Kapitałochłonność systemów energii użytkowej do 2000 r. na poziomie wytwarzania i przesyłania”, Polska 2000, Ossolineum, Warszawa 1973.
13. „Zagadnienia gospodarki elektroenergetycznej, Poradnik inżyniera elektryka”, t. 4, s. 1144-1199, WNT, Warszawa 1975.
14. „Człowiek w świecie energii, Książka i Wiedza”, s. 370, Warszawa 1976.
15. Kopecki i zespół, „Zaopatrzenie gospodarki narodowej w surowce ze szczególnym uwzględnieniem metod optymalizacji gospodarki paliwowo-energetycznej oraz intensyfikacji wykonania krajowej bazy surowcowej, Ekspertyza PAN”, t. I i II, Warszawa 1978.
16. „Jutro energetyczne Polski”, Wiedza Powszechna, s. 248, Warszawa 1981.
17. „Energetyka w okresie kryzysu, Ekspertyza PAN”, s. 189, Warszawa 1982.

Artykuły w czasopismach naukowych

1. Metody statystyczne w gospodarce elektrycznej. *Przegląd Elektrotechniczny*, 1957, r. 33, s. 96-97.
2. Analiza zmienności obciążeń systemów energetycznych w Polsce. *Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej*, nr 13, s. 37-77, PWN 1958.
3. Zagadnienie kosztów stałych wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej. *Przegląd Elektrotechniczny*, 1958, r. 34, s. 387-401.
4. Podstawy ekonomiczne ruchu przewalowego elektrowni wodnych. *Gospodarka Wodna*, 1959, r. 19, s. 261-264.
5. Optymalne planowanie rozwoju systemu elektroenergetycznego. *Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej*, nr 155, s. 67-102, Gdańsk 1970.
6. Ochrona środowiska w energetyce. *Zeszyty Naukowe Akademii Górniczo-Hutniczej*, nr 451, s. 97-123, Kraków 1974.
7. Metody określania zapotrzebowania paliw i energii do roku 2000. *Archiwum Energetyki*, 1975, nr 2, s. 63-76.
8. Wpływ kryzysu energetycznego na zagadnienia surowcowe Polski. *Nauka Polska*, 1975, nr 1, s. 5-34 oraz dyskusja s. 35-53.
9. Gospodarka paliwowo-energetyczna Polski do 2000 r. jako przedmiot badań rozwojowych. *Nauka Polska*, 1979, nr 7.

Referaty na konferencjach międzynarodowych

1. The modernization of minor, obsolete water power plants and the automation of controls as means of improvement in their operating efficiency, World Power Conference, Beograd 1957 (współautor W. Hellmann).
2. Die Wirtschaftlichkeit der Durchlaufspeicherung, Hydroturbo, Brno 1958.
3. The use of combined power and heating in industrial plants as means of increasing the efficiency of generating energy in Poland, Conferencia Mundial de la Energia, Madrid 1960.
4. Die Planung der Struktur eines elektroenergetischen Systems unter Berücksichtigung des teils der Pumpspeicherkraftwerke, Hydroturbo, Marianske Lazne 1967.
5. Optimierung des Anteils der Spitzenkraftwerke im elektroenergetischen System, Conference on Peak-load Coverage, Budapest 1969.
6. Methodes de prevision de la consommation de l'énergie électrique en Pologne, Seminar of the UN Economic Commission for Europe, Stockholm 1972 (współautor J. Filipowicz).

WYKAZ PUBLIKACJI KAZIMIERZA KOPECKIEGO

Książki i skrypty oraz wydawnictwa PAN

1. „Zarys gospodarki elektroenergetycznej”, PWN, Warszawa 1952 (podręcznik akademicki, skonfiskowany przez cenzurę, s. 318).
2. „Gospodarka elektryczna”, Podręcznik inżyniera elektryka”, s. 60, Wyd. Trzaska, Evert i Michalski, Warszawa 1953.
3. „Słownik pojęć używanych w gospodarce elektroenergetycznej. Skrypt dla szkół wyższych”, s. 65, Politechnika Gdańska, Gdańsk 1957.
4. „Ogólne założenia i metodyka rachunku gospodarczego w pracach planowo-projektowych w elektroenergetyce”, Materiały i Studia Komitetu Elektryfikacji Polski PAN, t. 5, z. 1, s. 138, PWN, Warszawa 1960.
5. „Wpływ rodzaju transportu paliwa i energii elektrycznej na lokalizację elektrowni”. Materiały i Studia Komitetu Elektryfikacji Polski, t. 6, z. 2, s. 99, Warszawa 1961.
6. „Rachunek awaryjności w energetyce i obliczanie rezerw, Materiały i Studia Komitetu Elektryfikacji Polski PAN”, t. 8, s. 180, PWN, Warszawa 1961.
7. „Problematyka ekonomiczna w pracach Komitetu Elektryfikacji Polski PAN, Wnioski i uogólnienia dotyczące rozwoju elektroenergetyki polskiej”, Materiały i Studia Komitetu Elektryfikacji Polski PAN, 1.10, z. 12, s. 34-38, PWN, Warszawa 1962.
8. „Bilans osiągnięć gdańskiego ośrodka naukowego 1945-1965, Województwo gdańskie w XX-leciu”, Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk 1965.
9. „Zbiór zadań z gospodarki elektroenergetycznej. Skrypt dla szkół wyższych”, s. 299, PWN Warszawa 1967, współautorzy: S. Góra, J. Marecki, R. Pochyluk.
10. „Prognozowanie techniczne. Terminy i określenia”, Polska 2000, 1.1, s. 14-51, Ossolineum, Warszawa 1971.
11. „Zasoby surowców energetycznych Polski i ich wykorzystanie do 2000 r. na tle bilansu światowego. Prognoza bilansu paliwowo-energetycznego Polski do 2000 r.”, Polska 2000, s. 151, Ossolineum, Warszawa 1972.

7. Methods of evaluating fuel and energy requirements up to the year 2000 in correlation the population forecast and the dynamic growth of national income, World Energy Conference, Detroit 1974 (współautorzy J. Marecki, S. Góra).
8. Rationalization of fuel and energy use in Poland as object of R&D and its impact on securing the socio-economic growth to 2000, Seminar of the UN Economic Commission for Europe, Washington, D.C., 1980.
9. The development of the fuel and energy economy in Poland up to the year 2000 and methods applied to ensure this, taking into account social, economic and environmental factors, World Energy Conference, Munich 1980 (współautorzy J. Marecki, L. Bednarz).
10. Energy demand in the recession period and remedial measures against unfavourable factors, World Energy Conference, New Delhi 1983 (współautorzy: J. Michna, J. Marecki, L. Bednarz).

LITERATURA

- [1] Marecki J., Ratajczak E. 1987. Profesor Kazimierz Kopecki (1904-1984). (W:) „Zasłużeni dla polskiej elektryki”. Wyd. Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Oddział Bydgoski - Gdański - Toruński. Wydane z okazji Walnego Zjazdu Delegatów SEP w Gdańsku w dniu 25.09.1987 r.
- [2] Marecki J. 1994. Profesor Kazimierz Kopecki (1904-1984) Wspomnienie. *Archiwum Energetyki*, 3-4: 93-96.
- [3] Prof. zw. dr inż. Kazimierz Kopecki. (W:) „Absolwenci Politechniki Gdańskiej i ich osiągnięcia w dziedzinie elektrotechniki i elektroniki”, red. Gapiński S. Wyd. Fundacja PZITB Inżynieria i Budownictwo, Warszawa, Gdańsk: 84-87.
- [4] Marecki J. 2005. Profesor Kazimierz Kopecki (1904-1984). *Informator PLETIS*, 13: 66-70.
- [5] Ciechanowicz P. 1970. XXV-lecie Wydziału Elektrycznego-struktura i organizacja Wydziału. *Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej*, 155, Elektryka XXVI: 3-13.
- [6] Musiał E. 2004. Dzieje Wydziału Elektrotechniki i Automatyki (1904-2004); lata 1945-1955 - początki polskiej Politechniki Gdańskiej. (W:) „Wydział Elektrotechniki i Automatyki wczoraj i dziś, Księga Jubileuszowa 1904-2004”. Wyd. Politechnika Gdańska, Gdańsk: 80-105.
- [7] Marecki J. 2005. Mój mistrz i nauczyciel. (W:) „Pionierzy Politechniki Gdańskiej”, komitet red. Z. Paszota, J. Rachoń, E. Wittbrodt, Wyd. Politechnika Gdańska, Gdańsk: 285-292.
- [8] Marecki J. 2005. Moje pół wieku na Wydziale. (W:) „Wydział Elektrotechniki i Automatyki, Jubileuszowa Księga Absolwentów 1945-2005”. Wyd. Politechnika Gdańska, Gdańsk: 139-159.
- [9] Marecki J. 2009. Kazimierz Kopecki (1904-1984). (W:) „Polacy zasłużeni dla elektryki”, red. J. Hickiewicz. Wyd. Polskie Towarzystwo Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej. Warszawa-Gliwice-Opole: 299-306.
- [10] Siemińska D. 2005. Ostatnia rozmowa z Profesorem. Zapis wywiadu z prof. Kazimierzem Kopeckim, przeprowadzonego przez Danutę Siemińską w ostatnim roku życia Profesora (1984), opublikowanego w: *Z historii Politechniki Gdańskiej*, 1995, nr 4. (W:) „Pionierzy Politechniki Gdańskiej”, komitet red. Z. Paszota, J. Rachoń, E. Wittbrodt. Wyd. Politechnika Gdańska, Gdańsk: 14-18.
- [11] Siemińska D. 2014. Twarze Politechniki. Profesor Kazimierz Kopecki - pasjonat wizjoner. *Pismo PG*: 3/4: 7- 8.
- [12] Marecki J. 2020. Kazimierz Kopecki i początki Katedry Elektroenergetyki (W:) *Zeszyty Naukowe Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej*, 69, Sesja Naukowo-Historyczna 75 lat Wydziału Elektrotechniki i Automatyki Politechniki Gdańskiej, Gdańsk, 17 listopada 2020: 19-20.
- [13] Wspomnienia F. Przędzieckiego, studenta prof. K. Kopeckiego od 1946 do 1951 roku: 17-20 (niepublikowane).
- [14] Marecki J. 2012. Profesor Kazimierz Kopecki. (W:) „Z kart historii elektryki na Pomorzu. 80-lecie SEP na Wybrzeżu”. Wyd. SEP Oddział. Gdański, 2012: 133-139, <https://sep.gda.pl/historia/z-kart-historii-elektryki-na-pomorzu/> (dostęp 2024.12.09).
- [15] Marecki J. 2021. Kazimierz Kopecki (prezes w latach 1935-1936). (W:) *Historia Oddziału Toruńskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1921 -2021*. Wyd. SEP Oddział Toruński im. Mariana Hoffmanna przy współudziale Pracowni Historycznej SEP: 248-253.
- [16] Marecki J. 2018. Alfons Hoffmann i Kazimierz Kopecki - Pionierzy Polskiej Elektroenergetyki. Pomorska Gala Energetyki. Konferencja historyczna o tematyce elektroenergetycznej, SEP O. Gdańsk, Gdańsk, 19.10.2018: 52- 61, <https://sep.gda.pl/galeria/nggallery/gde-2k16/Pomorska-Gala-Energetyki-2018> (dostęp 2024.12.09).
- [17] Gapiński S. 2024. Złota Księga Politechniki Gdańskiej. Pionierzy Politechniki Gdańskiej urodzeni w 1904 roku. *Pismo PG*, t. 31, nr 3: 51-52.
- [18] Marecki J. 1994. Kopecki Kazimierz, (W:) „Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego”, t. 2, Gdańsk 444-445.
- [19] Kazimierz Kopecki. 2005. (W:) „Pionierzy Politechniki Gdańskiej”, komitet red. Z. Paszota, J. Rachoń, E. Wittbrodt. Wyd. Politechnika Gdańska, Gdańsk: 285.
- [20] „Rektorzy i prorektorzy Politechniki Gdańskiej 1904-2014”. 2014, red. Mazurkiewicz B., Wyd. Politechniki Gdańskiej, Gdańsk.
- [21] „Politechnika Lwowska 1844-1945”. 1993, praca zbiorowa, przewodniczący kom. red. R. Szewalski. Wyd. Politechniki Wrocławskiej, Wrocław.
- [22] Popławski Z. 1992. „Dzieje Politechniki Lwowskiej 1844-1945”. Wyd. Ossolineum-Wrocław.
- [23] Siciński Z. 1991. „Wkład Politechniki Lwowskiej w polską elektrotechnikę (w 75 rocznicę Oddziału Elektrotechnicznego)”, Ossolineum - Wrocław.
- [24] Lwowskie początki. (W:) Instytut Elektroniki Politechniki Śląskiej, strona internetowa, <http://iele.polsl.pl/ie/node/37>, Webmastered by Piotr Kłosowski (dostęp: 2015.03.04).
- [25] Teczka studencka Kazimierza Kopeckiego z Politechniki Lwowskiej, Państwowe Archiwum Obwodu Lwowskiego we Lwowie (zespół [fond] 27, opis 5, jednostka [sprawa] 7635), udostępniona przez Andrija Kryżaniwskiego.
- [26] Hickiewicz J., Rataj P., Sadłowski P. 2023. Patron Roku 2023 polskich elektrotechników prof. Tadeusz Malarski (1883-1952). *Przeгляд Elektrotechniczny* 99 (7): 200-205.

Fotografie pochodzą z Zbiorów Pracowni Historii i Zbiorów PG.

Jacek Marecki, Mieczysław Ronkowski

